

Predikan sönd. 3 sept. 2017

Tolfte sönd. ef. Tref: *Friheten i Kristus.*

Text: Markus 2:23-28

av Christina Molin

Tror ni att folk i vår omgivning ser oss kristna som de friaste av människor?

Det finns en bok av Luther som ofta citeras. Där kan vi hämta två påståenden som båda är intressanta att stanna vid.

1. en kristen är en fri herre över allting och ingen underdånig
2. en kristen är allas tjänare och var man underdånig

Förra söndagen var temat *Tro och liv*. Tjänande var utgångspunkten då. Att tjäna varandra.

Den här söndagen står likaså människan och kärleken främst. Medmänniskans bästa. Och kärleken som står över allt annat. Viloåret – det sjunde – då de som arbetar hårt ska få återhämta sig. En tydlig judisk regel som vi läste från Andra Moseboken.

Och sedan från Paulus' undervisning en uppmaning att inte ta på sig slavoket igen. Dvs. inte låta sig förslavas någonsin.

Hur uppfattar vi oss själva? Är vi fria eller lyder vi under konventioner, förväntningar och fördomar?

Friheten är i alla tider och i alla kulturer något som eftersträvas. Åtminstone för somliga.

Men frihet för alla kan vara vanskligt och hotfullt. Att hålla sig till vissa regler för samlivet i ett samhälle är alltid nödvändigt för att inte kaos ska inträda.

Så snart barnet lär sig att gå in under vissa regler anser vi att det håller på att mogna. Det är eftersträvansvärt att lära sig hantera andras förväntningar.

2.

Frihet är ett begrepp som kan tolkas på många olika sätt. Ingen människa är fullkomligt fri: då är man i så fall helt oberoende av alla och allt. Det går inte i något samhälle.

Just därför att vi bryr oss om varandra så binder vi oss vid varandra och så har vi redan där naggat lite av den fullkomliga friheten i kanten. Men denna bundenhet är - skulle de flesta säga - självvald. Något vi anser att vi vill. Och som vi kanske kommer att sakna när friheten väl blir vår.

Tänk bara på småbarnsårens bundenhet. När så barnen klarar sig själva så är det både en och annan som längtar tillbaka till den tid då barnet var beroende och behövde sin förälder.

Sabbaten är och har alltid varit viktig för många i världen. Söndagen var också viktig i det gamla bondesamhället i vårt land. Vilan, det andra livet som skiljde sig från vardagens möda. I min barndom fanns detta kvar: att inte göra vad som helst på en söndag. Sabbatsbudet dvs. helgande av vilodagen, söndagen hade övertagits av den kristna gemenskapen.

Nu tar Jesus upp denna sak i samtal med dem som kunde sina bud. Hur är det med det tredje budet av de tio? Varför skulle det finnas överhuvudtaget? En del av grunden för att vila på den sjunde dagen fanns i det hårda arbetslivet – för dem som arbetade. Så tillkom också det sjunde året som ett frihetsår. Med mönster efter veckans sju dagar.

Både sabbaten och friåret gav möjlighet för den som trälade och slet att få en respit. Helt enkelt en möjlighet till frihet. Och en smula av jämlikhet med dessa som hade det bättre ställt.

I vår kultur handlar det om arbetstiden, semestern och andra sådana lagstiftningar som ger frihet åt den som arbetar. Vi skulle kunna säga att allt börjar med sabbatsbudet.

3.

Så går då Jesus med lärjungarna genom sädesfälten och de rycker upp ett ax lite här och där. Givetvis ses det inte med blida ögon av dem som letar efter något att hacka ner på.

Sabbatsbudet som var *en gåva till mänskligheten* har blivit en börda för folk.

Det som skulle vara frihet från det tunga blev till en tyngd i sig självt. En regel som bara blev svår att handskas med. Och så lades bud på bud, regel på regel som inte precis gjorde det lättare att vara glad över sabbaten. Det var småsaker här och där som inte fick utföras. Vissa handlingar som inte passade sig.

Vi har också haft sådana märkliga regler. Att inte sy på söndagen var en regel i många hem. Varför då? Kan man undra. En hobby, en glädje, en avkoppling.....bakgrunden var givetvis att det var arbete för de flesta kvinnor i ett samhälle där självhushåll var vardagens möda. Inte heller skulle man baka eller göra alltför många ansträngande moment vid spisen.

I somliga judiska hem var sabbaten så viktig att man använde särskilda köksredskap för sabbaten. Jämför med vårt söndagsporslin eller söndagsmaten.

Av hänsyn och för att visa att sabbaten var särskild – så blev den helgad genom särskilda seder och bruk som kringgärdade den. Men då blev det för många också en snårskog av regelverk som gav ännu mer bördor istället för att avlasta.

En *fri* herre över allting och *ingen* underdånig samtidigt som *allas* tjänare och *alla* underdånig.

Där har vi ett livspussel som vi alla skulle erkänna är svårt att hantera. Luther ville frihet. Men samtidigt ställs det krav på att se, ta hänsyn till och ställa upp för medmänniskan.

4.

Den totalt fria och totalt oberoende har ingen kärleksförbindelse
alls. Av ingen behövd och som ingen behöver. Vem vill leva så?
Det blir ett liv som är omänskligt.

Vi är som vi ofta påminns om beroende av Gud, av varandra och
av vår värld. Ingen människa är en ö. Friheten i Kristus ställer oss
inför utmaningar.

Vi ber:

*O Gud,
du som befriat ditt folk,
lär oss att bruka frihetens ansvar,
så att vi lovsjunger dig,
tjänar vår nästa
och vårdar din skapelse.*
AMEN

CM/17 09 03